

- 4 Milan Ružička: Hľadanie miesta v čase a priestore**
 - 6 Environmentálna výchova jeden z pilierov činnosti SAŽP**
 - 7 Letná škola ochrany životného prostredia**
 - 8 Strediská environmentálnej výchovy SAŽP - centrá objavovania a nachádzania vzťahu k prírode**
 - 11 Hypericum 2004... vzrušujúce, napínavé, kamarátske a veselé poznávanie prírody**
 - 12 Produkt z odpadu so sedemnásobným využitím**
 - 14 Environmentálna výchova na školách v SR**
 - 16 Environmentálna politika škôl a výchovných zariadení v Slovenskej republike**
 - 18 Cesta rysa Mikiho z bojnickej ZOO do voľnej prírody**
 - 20 Program GLOBE oslovil 107 krajín sveta Osloví aj Slovensko?**
 - 22 Prvá držiteľka Ceny Ch. B. Parkovej Jana Rajnochová sa potápala v Atlantiku a plávala s delfíni**
 - 24 Zelený balíček na Slovensku**
 - 26 Starostlivosť o návštevníkov TANAP-u je otázkou osobitného významu**
 - 27 Slovenský skauting v roku 2004**
 - 28 Ako prežiť šťastné a zdravé detstvo v škole**
 - 30 Environmentálna výchova v jaskyniach**
 - 31 Stane sa program BISEL pokračovaním projektu Živá príroda?**
 - 32 Cieľ Inšpiračnej školy vidieka - zvýšiť povedomie o hodnote krajiny, jej úlohe a zmenách**
 - 34 Štvrtstoročie zooškoly v Bojniciach**
- Plus Príloha**

Na obálke: Rys ostrovid (*Felis lynx*) – jeden z našich najvýznamnejších predátorov v Národnom parku Malá Fatra na fotografii Miloša Majdu (viac sa dočítate na s. 18 – 19)

Enviromagazín – časopis o tvorbe a ochrane životného prostredia, IX. ročník, druhé mimoriadne číslo, december 2004, vydáva Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Slovenská agentúra životného prostredia, www.enviromagazin.sk. Adresa redakcie: SAŽP, Tajovského 28, P.O.B. 252, 975 90 Banská Bystrica, tel./fax: 0 48/4230694, 4713718, e-mail: enviro@sazp.sk.
Zodpovedný redaktor: Ing. Miroslav Tončík, redaktor ka: Mgr. Alena Kostúriková, predseda redakčnej rady: RNDr. Jozef Klinda, členovia: Ing. Vladimír Benko, prof. Ing. Imrich Beseda, DrSc., RNDr. Peter Bohuš, Ing. arch. Vier a Dvořáková, doc. RNDr. Zdenko Hochmuth, CSc., RNDr. Zita Izakovičová, Ing. Pavel Jech, RNDr. Martin Kassa, doc. RNDr. Mária Kozová CSc., Ing. arch. Anna Kršálová, Ing. Miroslav Lacuška, CSc., Ing. Zuzana Lieskovská, prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc., Ing. Dagmar Rajčanová, prof. RNDr. Milan Ružička, DrSc., doc. Ing. Štefan Sklenár, CSc., RNDr. Jozef Štefek, CSc., prof. Ing. Juraj Tölgyessy, PhD., DrSc., Ing. Tomáš Vančura. Nakladateľ: EM DESIGN, Zvolen, Pisomné objednávky prijíma redakcia, cena 20 Sk. Celoročné predplatné (6 čísel) 120 Sk. Reg. MK SR č.1459/96, ISSN 1335-1877. Nevyžiadané materiály redakcia nevracia.

Vytlačené na fínskom recyklovanom papieri Magnostar. Výrobca má certifikovaný EMS podľa medzinárodnej normy ISO 14 001. Papier spĺňa environmentálne kritériá nordického ekolabelingového systému podľa verzie 1.4. Je ocenený nordickou environmentálnou značkou Biela labuť.

Dekáda OSN 2005 – 2014 Vzdelávanie pre trvalo udržateľný rozvoj (DESD)

Vyhlasenie

Mnohé členské štáty OSN prejavili záujem vyhlásiť DESD na globálnej, regionálnej aj národnej úrovni. Štáty požiadali UNESCO o poskytnutie návodov a inštrukcií k DESD, k čomu UNESCO zvolalo v júni rokovanie do Paríža, z ktorého vzišiel predbežný programový dokument. Ten je možné komentovať, dopĺňať a spresňovať.

Ciele programu DESD

Treba vytvoriť akčné výbory a informačné agentúry pre DESD na svetovej, regionálnej a národnej úrovni a zaisťiť ich vzájomnú koordináciu. Národné komitety majú na DESD zainteresovať kľúčové zložky spoločnosti: inštitúcie, samosprávy, privátny sektor, mimovládne organizácie a združenia, ako aj detašované agentúry OSN a ďalšie nadnárodné ustanovizne. Je potrebné nadviazať na existujúce programy OSN, napr. na Vzdelanie pre všetkých a Dekádu gramotnosti, vstúpiť do vzájomnej kooperácie a upevniť vzájomné partnerstvá sledujúce „ciele tisícročia“ (= Millenium Goals).

Princípy a smerovanie TUR

Trvalo udržateľný rozvoj (TUR) spočíva na troch pilieroch: environmentálnom, sociálnom a ekonomickom. (Poznámka: Ak koncept TUR má byť skutočne úspešný a má iniciovať proces pozitívnych zmien k lepšej kvalite života, potrebuje aj štvrtý pilier, a to politický). TUR definuje rozvojové priority, problémy a možnosti výchovy, vzdelávania, propagácie, medializácie so zreteľom na špecifiká histórie, kultúry, vyspelosti a súčasnej situácie v jednotlivých štátoch. TUR kladie a vyžaduje dôraz na globálne dimenzie prístupov a pokroku vo výchove a vzdelávaní prostredníctvom DESD.

Partnerstvá pre DESD

Treba podnecovať účasť vlád, ministerstiev, parlamentov, MVO, privátneho sektoru, masmédií, škôl, UNESCO klubov, cirkví a ďalších, hlavne mienkotvorných, na verejnosť pôsobiacich zložiek spoločnosti. Všetky zložky si majú osvojiť a spoločne uplatňovať koncept tejto výchovy, vzdelávania a propagácie ako celoživotného multidisciplinárneho procesu.

Vyhlasenie kampane DESD

Termín: január, prípadne február 2005, na národnej úrovni: apríl, prípadne máj 2005. K tomu angažovať nadviazané partnerstvá na všetkých úrovniach pre zvýraznenie globálnej dimenzie tejto iniciatívy. Pritom zohľadňovať národné a miestne špecifiká.

Odporučené podujatia

Využitie všetkých možných spôsobov a prostriedkov pre prezentáciu kampane DESD na kultúrnych, športových a iných spoločenských podujatiach. Propagovanie a vysvetľovanie poslania kampane DESD na miestnej a regionálnej úrovni formou seminárov, okrúhlych stolov, happeningov, diskusných klubov (*brainstorming*) a iných spoločenských akcií. Zaangažovanie masmédií a vydavateľov na DESD. Stanovenie výročných termínov pre posúdenie priebehu, úspechov, problémov, hodnotiť sa bude dosiahnutý pokrok a pozitívne zmeny, aktualizovať a inovovať sa budú programy a akcie.

Webové stránky

Sprístupnia sa všeobecné informácie, prehľady relevantných subjektov s kontaktnými údajmi, ďalšie plány, udalosti, dianie a pokrok na národných úrovniach a vzájomné prepojenie týchto stránok aj s webovou stránkou UNESCO DESD (www.portal.unesco.org/education).

Zdroj: Rokovanie UNESCO, Paríž, 29. – 30. júna 2004

Spracoval: RNDr. Ján Kleinert, CSc.

Žiaci 1. ZŠ na Ulici M. R. Štefánika v Leviciach zberom pagaštana konského pomáhajú zabezpečiť kvalitné krmivo pre lesnú zver. Najúspešnejším zberačom už po druhýkrát bol Michal Belančík, žiak 7. A., s výkonom 413 kg. Jeho vynikajúci výkon ocenilo vedenie ZŠ aj Okresná organizácia SPZ Levice (na snímke so svojím učiteľom Ing. Štefanom Palaťkom), viac sa dočítate v prílohe.